

2021-06-22

Infrastrukturdepartementet
Enheten för samhällets digitalisering

i.remissvar@regeringskansliet.se

Delbetänkandet SOU 2021:9 Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen

(I2021/00503)

Sammanfattning

Bolagsverket är i huvudsak positivt inställd till utredningens förslag och tillstyrker särskilt förslaget om att icke kvalificerade betrodda tjänster som skapar eller validerar avancerade elektroniska underskrifter alternativt elektroniska stämplat ska kunna föras upp på tillitsförteckningen.

Bolagsverket tillstyrker också att en nationell valideringstjänst införs men anser att kretsen som tillåts använda tjänsten bör vara vidare. Därtill anser Bolagsverket att tjänsten bör vara avgiftsfri och att vissa grundläggande krav avseende tjänsten bör regleras i förordning.

Bolagsverket har inget att invända mot att DIGG får i uppgift att främja användandet av betrodda tjänster men anser att fokus särskilt bör läggas på att främja användningen av kvalificerade betrodda tjänster.

8 Utredningens förslag

8.2 När bör den offentliga förvaltningen använda avancerade eller kvalificerade elektroniska underskrifter?

Bolagsverket håller med utredningen att avancerade underskrifter är det som till största del används inom den offentliga förvaltningen och att den nivån på tillit i dagsläget ofta är tillräcklig. Detta gäller även för Bolagsverkets del men behoven förändras och Bolagsverket arbetar därför också med att möjliggöra inlämning av handlingar som är undertecknade med en kvalificerad elektronisk underskrift. Bolagsverket ser många fördelar med användningen av kvalificerade elektroniska underskrifter och anser att utredningen saknar en genomgång och analys av de samhällsekonomiska nyttor som en ökad användning av kvalificerade underskrifter skulle kunna medföra.

8.3 En utökad tillitsförteckning

Bolagsverket är mycket positiva till att även icke kvalificerade betrodda tjänster som skapar eller validerar avancerade elektroniska underskrifter alternativt elektroniska stämplat kan föras upp på tillitsförteckningen. Bolagsverket ser dagligen att det är svårt för företagare och privatpersoner som vill underteckna handlingar elektroniskt att bedöma om en viss lösning uppfyller deras behov. Svårigheten att bedöma nivån på en viss underskrift gör också att det finns en risk att olika myndigheter gör olika bedömningar om en elektronisk underskrift är avancerad eller inte. Med en utökad tillitsförteckning blir det tydligt för samtliga att de tjänster som är upptagna på förteckningen når upp till nivån avancerad.

Bolagsverket tillstyrker att PTS får föreskriftsrätt att fastställa kriterier och tekniska krav på att få föras upp till tillitsförteckningen. De tekniska krav som ska ställas på icke kvalificerade tillhandahållare som skapar avancerade elektroniska underskrifter bör så långt som möjligt vara identiska med de krav som ställs på tillhandahållare som skapar kvalificerade elektroniska underskrifter. Om kraven baseras på samma tekniska standarder, och eventuella avvikelser är noga dokumenterade, blir det möjligt att använda samma programvara för validering av avancerade underskrifter som för kvalificerade underskrifter. För att inte riskera diskrepans mellan den föreslagna nationella valideringstjänsten och tjänster på tillitsförteckningen anser Bolagsverket att det bör vara ett krav att tjänsten skapar underskrifter och stämplat som kan valideras i valideringstjänsten för att få föras upp på tillitsförteckningen.

8.4 En nationell valideringstjänst

Bolagsverket tillstyrker att en nationell valideringstjänst införs och att det regleras i författning. Bolagsverket har länge sett behov av en sådan tjänst och anser att det är ett viktigt steg för en fortsatt och ökad användning av elektroniska underskrifter.

Bolagsverkets uppfattning är att kretsen av användare av valideringstjänsten bör vara vidare än vad utredningen föreslår. Bolagsverket arbetar kontinuerligt för att skapa nya och förbättrade tjänster för Sveriges företagare och ser integreringen av maskin-till-maskin-tjänster i de programvaror som företagarna använder som ett naturligt nästa steg i det arbetet. För att kunna ta det steget fullt ut och ta emot elektroniska original som upprättas och undertecknas utan en e-tjänst hos Bolagsverket är det viktigt att programvaruleverantörerna har möjlighet att kontrollera sin underskriftslösning mot den nationella valideringstjänsten. Det måste i vart fall vara möjligt att göra i samband med utvecklingen av programvaran eftersom det annars finns risk för att en företagare som använder slutprodukten skapar och lämnar in en underskriven handling till myndigheten som inte kan valideras och godtas i ärendet varpå företagaren kan tvingas återgå till en pappersbaserad process.

Vidare anser Bolagsverket att användningen av valideringstjänsten bör vara avgiftsfri för att inte riskera att hämma användningen av den och, i förlängningen, användningen av elektroniska underskrifter.

Till skillnad från utredningen så anser Bolagsverket att vissa grundläggande krav på tjänsten bör regleras i förordning. Förutom de behov som redovisats i utredningen kring gränssnitt och olika versioner ser Bolagsverket även att det vore fördelaktigt att reglera servicenivån och tillgängligheten för tjänsten i förordning.

8.6 Ett utökat och reformerat stöd till den offentliga förvaltningen avseende betrodda tjänster

8.6.3 En utökad roll för Myndigheten för digital förvaltning

Bolagsverket anser att uppgiften att främja användningen av betrodda tjänster särskilt bör fokusera på användningen av kvalificerade betrodda tjänster. Det finns enligt Bolagsverkets uppfattning flera fördelar med att öka användningen av kvalificerade betrodda tjänster och i synnerhet kvalificerade elektroniska underskrifter. En av de fördelarna är interoperabilitet inom EU och Bolagsverket ser att behovet av det kommer öka bl.a. med anledning av digitaliseringsdirektivet¹. En ökad användning av kvalificerade elektroniska underskrifter förbättrar även förutsättningarna för det arbetet som Bolagsverket är med och bedriver inom ramen för det nordiska samarbetsprogrammet Nordic Smart Government, där målet är att skapa ett digitalt ekosystem för finansiell information och en integrerad nordisk marknad.

Till skillnad från utredningens åsikt i avsnitt 6.4 anser Bolagsverket att det också finns skäl att driva på användningen av kvalificerade certifikat vid autentisering av webbplatser. I Bolagsverkets verksamhet används denna typ av certifikat främst för att autentisera klienttrafik i maskin-till-maskintjänster och den nuvarande avsaknaden av kvalificerade certifikat tvingar bland annat fram en onödigt snäv reglering av tillåtna utfärdare för icke kvalificerade certifikat som får användas vid maskin-till-maskinanrop.

11 Ikraftträdande

Bolagsverket instämmer i utredningens bedömning att det är angeläget att de föreslagna ändringarna träder i kraft så snart som möjligt.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1151 av den 20 juni 2019 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Annika Stenberg. Föredragande har varit verksjuristen Ann Sofie Silversved och juristen Emma Sjöln. I den slutliga handläggningen har direktören Inga Otmalm, rättschefen Erik Janzon, avdelningschefen Helene Thorgren, IT-chefsarkitekten Jonas Öhrnell och IT-arkitekten Björn Ström deltagit.

Annika Stenberg

Ann Sofie Silversved

Emma Sjöln